

Tarih: 26 Haziran 1978 pazartesi

TKP'nin Sesi: Günlük yayın programı

İç haberler: (N-1) (Yazan: Necmi Şpiker: Deniz + Necmi

1. Türkiye-Sovyetler Birliği Ortak Bildirisi yayınlandı
2. Başbakan Ecevit "Komşumuz Sovyetler Birliğiyle dostluğumuz
3. daha da güçlenecek" dedi
- 4.
- 5.
- 6.

Dış haberler: (Yazan:

Şpiker:

- 1.
- 2.
3. yok
- 4.

Yorum: (K 1): (Yazan: Ömer

Şpiker: Ömer

Başlığı: Yaşasın Türk-Sovyet dostluğu

Konusu:

Dünyada bugün: (K 2): (Yazan:

Şpiker:

Başlığı: TKP MK'nin Plenumu Raporundan "sendikalar sorunu" bölümü-

Konusu: nü

Yazı (K 3): (Yazan: Çev: Ali

Şpiker: Necmi

Başlığı:

Konusu: Türkiye ile S.B. arasında imzalanan Politik Belgenin tam metnini

Köşe (K 4) : (Yazan:

Şpiker:

Başlığı:

Konusu: müzik

Köşe (K 4): (Yazan:

Şpiker:

Başlığı:

Konusu:

Köşe: (K5) (Yazan:

Şpiker:

Başlığı:

Konusu:

Yazı (K 6) : (Yazan:

Şpiker:

Başlığı:

Konusu:

Türkiye Cumhuriyetiyle SSCB arasındaki iyi komşuluk ve dostça
işbirliği ilkeleri üstüne politik
belge

Türkiye Cumhuriyetiyle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği, iki ülkenin eşitlik, karılıklı saygı, birbirlerinin içişlerine karışmama ve ortak yarar ilkelerine uygun olarak gelişen iyi komşuluk ve dostça işbirliği ilişkilerini daha da güçlendirmek isteklerini ve amaçlarını gözönünde bulundurarak, iki devletin daha kuruluşları evresinde K.Atatürk ve V.İ.Lenin tarafından, iki ülke arasındaki ilişkilerde yerleştirilmiş olan karşılıklı güven ve işbirliği anlayışını Birleşmiş Milletler Yasası amaç ve ilkeleriyle Avrupa Güvenlik ve İş

birliği Konferansı sonuç belgesi ilkeleri ve kurallarına dayalı olarak sürdürmenin, her iki Ülke yararına olacağına inanarak,

bu amaçlar ve ilkeler çerçevesinde ilişkilerinin^{se} pekiştirmenin gerek sözkonusu bölgede, gerek Avrupa'da ve dünyada yumuşama sürecine, dolayısıyla da gerçek barışın sağlanmasına katkıda bulunacağı inancını taşıyarak,

1972 tarihli Türkiye-Sovyetler Birliği iyi komşuluk ilişkileri ilkeleri Açıklamasının, ^{iki Ülke} ~~karşılıklı~~ arasındaki işbirliğinin gelişmesine hizmet eden ve karşılıklı iyi niyet havasını güçlendiren önemli bir aşama olduğunu belirterek,

iki Ülkenin, sonuç belgesi kurallarını somut olarak uygulamalarının ve bu belge amaçlarına dengeli bir biçimde uymalarının, yumuşamayı sürekli, canlı ve geniş kapsamlı evrensel bir sürece dönüştürmeye önemli katkısı olacağını açık/layarak, Birleşmiş Milletler Yasasının

amaçlarına ve ilkelerine bağlılıklarını yineleyerek,

aralarındaki iyi komşuluk ve dostça işbirliği ilişkilerini daha da güçlendirmek için davranışlarında aşağıdaki belirtilenlere uyacaklarını açıklarlar:

1- Türkiye Cumhuriyetiyle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı sonuç belgesinde yer alan bildiriler ilkelerini aralarındaki ilişkilerde ve bu ilişkileri pekiştirmede uygulamak,

bu anlayışla, iyi komşuluk ve işbirliği ilişkilerini, birbirlerinin egemenliğine, ^{toplumsal} hak eşliğine, ^{yaşamları} yaşamaları ile ^{kurumları} düzenlerine ve ^{ulusal} toplum bütünlüğüne saygıya, içişlerine karışmamaya, karşılıklı güvene ve yerarlara dayalı olarak, dengeli biçimde geliştirmek,

iki ülke sınırlarını iyi komşuluk ve dostça işbirliği sınırları olarak korumak,

sonuç belgesinin Avrupa'da güvenlikle ilgili kuralınca öngörül-
duğu gibi, kuvvet kullanmaya ve kuvvet kullanmakla tehdit etmeye baş-
vurmama, topraklarının diğer devletlere karşı saldırı ve yıkıcı ey-
lemler için kullanılmasına ~~izin~~ izin vermeme ilkelerini, karşılıklı
ilişkilerinde özenle uygulama konularındaki kararlılıklarını açıklar.

Barışa Dönüşüm
26.6.68

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI

sürecini tehlikeye düşürdüğü gibi, gerek ulusal, gerekse uluslararası düzeyde ekonomik yönden olduğu kadar, güvenlik yönünden de olumsuz sonuçlar doğurduğunu ve uluslararası işbirliğinin gelişmesini ve bu arada dünyadaki az gelişmişlik sorununun etkili biçimde ele alınmasını ve çözümünü engellediğini gözönünde tutarak, kesin ve etkili bir uluslararası denetim altında, genel ve tam silahsızlanmayı amaçlayan girişimleri desteklemek ve bunlara olumlu katkıda bulunmaya gaba göstermek,

bu gerçeğe içinde silahsızlanma girişimlerinde gerek kendi ülkelerinin, gerekse bütün öteki devletlerin güvenlik çıkarlarının özenle gözetilmesine saygı göstermek,

gelişme yolundaki ülkelerin ulusal egemenliklerini ve ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirme çabalarını desteklerini desteklemek ve emperyalizmin, sömürgeciliğin ve ırk ayrımının her türüne karşı

koymak, konularındaki kararlılıklarının uyum içinde olduğunu açıklarlar!

3.- Türkiye Cumhuriyetiyle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği, aralarında değişik alanları kapsayan ekonomik ve teknik işbirliği ve ticaret ilişkilerinin her iki ülkeye de yarar sağlayacak, dengeli ve sürekli bir biçimde gelişmesi ve eldeki olanaklardan daha geniş ölçüde yararlanılması için gerekli çabaları göstermek,

Türk ulusu ~~ka~~ ile Sovyet ~~halkları~~ ~~halkları~~ halkları arasında karşılıklı saygı ve güven ortamının güçlenmesine yönelik olarak, aralarında kültür, sanat, ~~bilim~~ ~~bilim~~ bilim, turizm ve spor alanlarındaki işbirliği ve değiş tokuşun gelişmesini karşılıklı olarak ~~özendir-~~ ~~mek,~~

aralarındaki bilimsel ve teknik işbirliğini geliştirmek ve bu arada sanayi, tarım, enerji, ulaştırma ve sağlık alanlarında, iki ülk

nin üzerinde anlaşmaya varacakları ortaklaşa araştırmalar yapılması-
nın olanaklarını incelemek, konularındaki kararlılıklarının uyum
içinde olduğunu belirtirler.

Barışa, güvenliğe ve karşılıklı yararlaraya dayalı işbirliğine
katkıda bulunmaktan başka bir amaç gütmeyen ve hiçbir devlete karşı
olmayan bu politik belgede yeralan kurallar ve ilkeler bir bütün
oluşturur ve Türkiye Cumhuriyeti ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler.
Birliğinin herhangi bir anlaşmada öngörülen haklarını veya yükümlü-
lükleriyle ilişkili değildir.

23 Haziran 1978, Moskova

~~xxxxxx~~

HABERLER:

26.6.78 Nec.

Türkiye-Sovyetler Birliği Ortak Bildirisi

10 Başbakan Bülent Ecevit ve yanındaki heyetle Sovyetler Birliği başbakanı Aleksey Kosigin ve diğer Sovyet yöneticileri ~~xxxxxx~~ arasında Maoskovada yapılan resmi görüşmelere ilişkin Türk-Sovyet Ortak Bildirisi yayınlanmıştır. Görüşmelerin karşılıklı anlayış, saygı ve içtenlik havası içinde geçtiği vurgulanan Ortak Bildiride, görüşmeler sırasında imzalanan ~~gelgeler~~ ve anlaşmaların Türkiye ile Sovyetler Birliği arasındaki iyi komşuluğa ve dostça işbirliğine önemli katkıda bulunduğu belirtilmiştir. Ortak Bildiride bu konuda şöyle denilmiştir:

N --- "Taraflar, Atatürk ve Lenin tarafından iki ülke arasındaki ilişkilerde yerleştirilmiş olan dostluk geleneklerine, Birle"

Milletler Örgütü Yasası, amaç ve ilkeleriyle Avrupada Güvenlik Ve İşbirliği Konferansı Sonuç Belgesi ilkeleri ve kurallarına uygun olarak sürdürülmesinin her iki ülke yararına olduğunu memnurlukla belirtmişlerdir. Taraflar, bu amaç ve ilkeler çerçevesinde ilişkilerinin çeşitli alanlarda genişlemekte ve zenginleşmekte olmasının iki ülkenin ve halkın çıkarına olduğu kadar, gerek bölgelerinde, gerekse Avrupada ve dünyada yumuşama sürecine ve gerçek barışa özlü bir katkıda bulunmakta olduğunu vurgulamışlardır..."

5 --- Türkiye-Sovyetler Birliği Ortak Bildirisinde, görüşmeler sırasında başbakan Bülent Ecevit'le Sovyetler Birliği başbakanı Aleksey Kosigin arasında imzalanan "İyi Komşuluk ve dostça işbirliği ilkeleri Siyasal Belgesi"nin önemine değinilmekte, bu

belgenin iki ülke arasındaki ilişkilerin gelişmesi için yeni ufuklar açtığı belirtilmektedir. Ortak Bildiriye göre, Türkiye'nin önerisi üzerine iki ülke arasında Karadenizde Kıta Sahanelığının sınırlandırılması konusunda yapılan görüşmelerde hakça ilkelere ve eşitlik esasına göre anlaşma sağlanmıştır.

N — İki komşu ülke arasında ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi konusunda da tarafların tam bir görüş birliği içinde oldukları vurgulanan Ortak Bildiri'de, Sovyetler Birliğinin Türkiye'ye ekonomik ve teknik yardımlarını sürdüreceği, bu sorunların Eylül ayında Moskova'da yapılacak Ekonomik İşbirliği Karma Komisyonunun toplantısında ele alınacağı açıklanmıştır. İki ülke arasındaki ekonomik işbirliğiyle ticaret ilişkileri hakkında uzun dönemli bir anlaşmanın kısa zamanda hazırlanması konusunda

tarafların anlaşmaya vardıkları ~~xxx~~ açıklanan Türk-Sovyet Ortak Bildirisinde, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasındaki mal alış-verişinin üç yıl içinde 2.5 kat arttırmayı öngören yeni bir anlaşma imzalanacağı bildirilmiştir. Tarafların kültür, bilim, spor alanlarında işbirliğinin sonuçlarından memnun oldukları ve ilişkilerini daha da arttırmak amacıyla oldukları hatırlatılan Ortak Bildiride, yılsonu 1978 ile 30 Haziran 1980 arasındaki iki yıllık dönemi kapsıyan bir kültürel ve bilimsel mübadele protokolü imzalandığı açıklanmaktadır.

D — Türkiye-Sovyetler Birliği Ortak Bildirisinin, uluslararası yunusamanın derinleştirilmesi ve güçlendirilmesi gereğine değinilen daha sonraki bölümünde, Helsinki Belgesinin tümüyle yaşama aktarılmasının önemine işaret edilmektedir. İki ülkenin, dünya

güvenliğinin ~~gerçekten~~ gerçekten sağlanmasına, silahlanma yarışının dürdürülmesine ve tam silahsızlanmanın gerçekleşmesine etkili ve somut önlemlerle varılabileceği görüşünde oldukları vurgulanan Ortak Bildiride, tarafların Birleşmiş Milletler Silahsızlanma Özel Genel Kurulunun çalışmalarına büyük önem verdikleri belirtilmektedir. Yumuşamanın güçlendirilmesi için askersel alanlardaki önlemlerin de arttırılması zorunluluğuna değinilen Ortak Bildiri de tarafların Helsinki Sonuç belgesi uyarınca çevrenin korunması, ululaştırma ve enerji konusunda da işbirliğini yoğunlaştırma kararında oldukları belirtilmiştir.

N. - Türkiye-Sovyetler Birliği Ortak Bildirisinin Kıbrıs sorunuyla ilgili bölümünde şu görüşe yer verilmiştir:

"Taraflar, Kıbrıs sorunu konusunda yararlı fikir değiş-tokuşunda bulunmuşlardır. Taraflar, bu sorunun Kıbrıs Türk ve

Rum toplumları arasında olumlu ve yapıcı görüşmelerle barışçı yoldan, Kıbrısın egemenliğine, bağımsızlığına, toprak bütünlüğüne ve bağlantısızlığına saygı esaslarına ve Adada yaşayan her iki toplumun yasal haklarına ve çıkarlarına uygun olacak, barış ve tam güvenlik içinde yaşamalarını sağlayacak bir biçimde çözümlenmesi gerektiği görüşündedirler."

- D. ~~---~~ Türk-Sovyet Ortak Bildirisinin Orta-Doğu sorunuyla ilgili bölümünde bu sorunun da, İsrail'in 1967'de ele geçirdiği Arap topraklarından çekilmesi, Filistin halkına kendi geleceğini saptama ve kendi öz devletini kurma hakkının tanınmasıyla, bölgedeki tüm devletlerin bağımsızlık ve güvenliklerini ⁿ korumasıyla ~~sağlan~~ çözümlenebileceği belirtilmiştir.
- ~~hakikatinin~~

— Türk-Sovyet Ortak Bildirisinde Afrikadaki son gelişmelerden tarafların kaygı duydukları belirtilmekte, uluslararası sorunların dış müdahaleler olmaksızın Birleşmiş Millet Örgütü^{ler}nün kararları doğrultunda çözümlenmesi görüşü savunulmaktadır. İki tarafın da ırkçılık ve sömürgeciliğin bir an önce ve tam olarak kaldırılması-na yönelik çabaları destekledikleri vurgulanan Ortak Bildiride, tarafların, barışın ve uluslararası güvenliğin korunması için Birleşmiş Milletlerin önemine ve bu Örgütün etkinliğini arttırmak gerektiğine inandıkları belirtilmektedir.

① — Bildirinin son bölümünde, Sovyetler Birliği Yüksek Sovyet Prezidyumu başkanı Brejnev'in Cumhurbaşkanı Korutürkü Sovyetler Birliğine resmi bir gezi için davet ettiği, Başbakan Ecevit'in de SB başbakanı Kosigini Türkiye'ye davet ettiği açıklanmaktadır.

Başbakan Ecevit " Komşumuz Sovyetler Birliğiyle dostlu-
ğumuz daha da güçlenecek" dedi:---

N Komşumuz Sovyetler Birliğine yaptığı 5 günlük resmi geziyi tamamlıyarak yurda dönen başbakan Bülent Ecevit Esenboğa hava alanında bir basın toplantısı düzenliyerek, gezinin sonuçlarından çok memnun olduğunu söylemiş, yapılan görüşmelerle imzalanan Siyasal Belge, Kıta sahanlığı anlaşması, ekonomik-ticari proto-
tokol, kolle kültürel değişim protokolünü, iki ülke arasındaki dostluk ve işbirliğini belgeleyen somut kanıtlar olarak nitelendirmiştir.

Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında imzalanan Siyasal Bel-
genin iki ülke arasındaki güven ortamının kanıtı olduğu gibi, bu ortamın daha da gelişmesini sağlayacak nitelikte olduğunu vurgu-
layan başbakan Bülent Ecevit şöyle demiştir:

YAŞASIN TÜRK-SOYİYET DOSTLUĞU

Başbakan Ecevitin Moskova gezisi bitti. Bu gezi iki ülke halkları arasında dostluk ve işbirliği alanında yeni bir dönem başlatıyor. *bu*
sonuçları ve imzalanan belgeler bölgemizde, dünyada barışa, yumuşamaya çok önemli katkılarda bulunuyor.

İmzalanan politik belge, ekonomik ve kültürel anlaşmalar işçi sınıfımızın, emekçi halkımızın barıştan yana tüm ulusal demokratik güçlerin yıllardır sürdürdükleri aralıksız savaşın *n* *sonuçları* sonuçları, kazanımlarıdır. TKP, Türkiyeli komünistler Türk -Sovyet dostluğunun yeniden ulusal -kurtuluş savaşında olduğu gibi, canlanmasında coşkuyla selamlıyorlar. ~~xxxxxxxsonuçlarıxxxxxxx~~

İmzalanan politik belgenin anlamı nedir ? SBKP MK genel sekreteri Brejnef yoldaş Minsk'te yaptığı konuşmada " bu belge Lenin

ve Atatürk tarafından temeli atılan ~~Tür~~ iki ülke arasında iyi komşuluk ve dostluk ilişkilerinin yeni bir düzeye ulaştığının somut bir göstergesidir" dedi. Başkan Ecevit, ~~Sovyetler Birliği~~ ^{uyar.} düzenlediği basın toplantısında, bu politik belgeyi şöyle yorumladı: "Bu belge iki komşu ülke arasında dostluk ve karşılıklı güvenin arttığını kanıtlıyor. Aynı zamanda ilişkilerin daha da geliştirilmesi için sağlam bir temel oluşturuyor." Ecevit konuşmasında şu noktayı vurguluyor: "Bizler devletlerimiz arasındaki ilişkileri Lenin ~~ile~~ ile Atatürk dönemindeki ilişkiler düzeyine getirmekte kararlıyız". Gerek Brejnefin ve gerekse Ecevitin bu görüşleri politik belgede somut olarak yansıyor. Politik belge iki ülke arasındaki ilişkilerin içeriğini tanımlıyor. ^{İlişkiler} ~~Bunlar~~ ^{karş} iki ülkenin eşitlik, karşılıklı saygı, birbirlerinin içişlerine karışmama ve ortak yarar ilkelerine uygun olarak iyi komşuluk ve dostça işbirliği ilişkileridir.

Politik belgede 1925 anlaşmasının özünü oluşturan/temel bir ilke^{iki ülke, birbirlerine karşı birbirlerini} saldırmazlık ilkesi yer alıyor. "Kuvvet kullanmayacağı ve kuvvet kullanmakla tehdit etmeye^{celbelerini} ~~başvurma~~, topraklarının diğer devletlere karşı saldırı ve yıkıcı eylemler için kullanılması^{yaşatılmı} ~~izin vermeme~~ ilkele-
rini" ~~benimsediklerini~~ her iki ülke bu politik belgeyle dünya kamuoyuna açıkladılar.^{ıkarılar.}

TKP, bu politik belgeyi barışa, yumuşamaya, Türk-Sovyet dostluğunun güçlendirilmesine önemli bir katkı olarak görüyor. Aynı zamanda bu belge^{de} şu son dönemlerde gerginliği arttırma, antisovyetizmi tırmandırma, yeniden soğuk harp dönemini dayatma yeltenişlerinde bulunan başta Amerikan emperyalizmi olmak üzere, tüm emperyalistlere NATO'culara bir darbe indirmiştir. Emperyalistlerin ve onların işbirlikçisi gerici-faşist ve maoocu güçlerin Türk-Sovyet ilişkilerini baltalama girişimleri yenige ugramıştır. Antisovyetizm ve anti-

komünizm silahlarını ~~xxx~~ daha da güçten düşmüştür. ~~Ulusal demokratik~~
~~cephe~~ Bu silahların körelmesiyle ulusal demokratik güçlerin cephe
 ve eylem birliği yolunda yeni olanaklar açılmıştır.

Sovyetler Birliği ile Türkiye arasındaki politik ilişkilerin
 bundan böyle daha da gelişmesi yolunda başlıca etkenlerden biri
 yine iki ülke arasında imzalanan ekonomik ve kültürel işbirliği
 anlaşmalarıdır. Sovyetler Birliği ile imzalanan ekonomik işbirliği
 anlaşması ekonomik bağımsızlığımıza büyük katkılarda bulunmakla,
 ülkemizin politik bağımsızlığı yolunda önümüze gerçek ^{olunsal} ~~perspektifler~~
 açıyor. Ecevit, "Bu anlaşma ulusal ekonominin gelişmesine yardım
 edecektir" diyor. Gerçekten de ulusal ~~andışlarınınxxx~~ ekonomimizin
 bugün gelip dayandığı ve emperyalizme bağımlılığın getirdiği bütün
 çıkmaz sokaklara bu anlaşmayla reel, yapıcı çözüm yolları, çıkış
 yolları getiriliyor. ~~Burjuva iktisatçıların yakındıkları~~

Emperyalizme bağımlılığın getirdiği enerji bunalımı, döviz bunalımı, ödemeler dengesi açığı sorunlarının sosyalist ülkelerle, Sovyetler Birliği ile daha yakın işbirliği sonucunda ortadan ^(büyük ölçüde) kalkabileceği bu anlaşmalarla kanıtlanmıştır. Bu, aynı zamanda TKP'nin ^{doğru} ~~önerdiği~~ ^{savunduğu} Türk-Sovyet ilkesinin tüm ulusal çıkarlarımızı savunmak anlamına geldiğini de kanıtlıyor. TKP Programı, bugün açıklıkla doğrulanan şu görüşü öne sürüyor "Sovyetler Birliğinin Türkiyenin iç kaynaklarını değerlendiren devletin mülkü olarak kurduğu endüstri, Türkiyenin ekonomik kalkınmasını sağlayan en uygun yardımdır."

Türk-Sovyet kültürel işbirliği anlaşmasına gelince. İki halk arasındaki kültürel ilişkilerin gelişmesi ~~yalnız~~ özellikle Sovyet yaşam biçimini biteviye karalayan, komünizm kuruculuğundaki, eşsiz başarıları gözden düşürmeye çabalayan emperyalist ve burjuva propagandasını etkisiz bırakmakta, büyük bir rol oynayacaktır. Aynı za-

manda bu kültürel işbirliği, ulusal kültürümüzün içerdği demokratik ^{Yorayacaktır.} antiemperyalist, barışçı öğelerin serpilip gelişmesine ~~hizmet edecek~~ tır.

Üzerinde daha uzun bir süre durulacak olan Türk-Sovyet ilişkilerindeki bu gelişme daha şimdiden bir ayuç emperyalist ve işbirlikçi, barış düşmanı güçlere karşı tüm ulusal demokratik güçlerin ~~xxxxxxx~~ ulusal savaşı ^{ulusal alanda} güçlendiriyor. Türk-Sovyet dostluğunun gelişmesi de ~~bu~~ ^{ulusal alanda} savaşı güçlenmesine bağlıydı, bundan böyle bu dostluğu, bu ilişkileri daha da geliştirmek, soğuk harpçileri, faşistleri, ^{ulusal alanda} maocuları geriletebilmek yine bu savaşı güçlenmesine, tüm ulusal demokratik güçlerin cephe ve eylem birliğini oluşturmaya bağlıdır. Yaşasın Türk-Sovyet dostluğu!

D --- " İnaniyorum ki, gerek imzalanan belgeler, gerekse varmış olduğumuz görüş birlikleri, TC ile SSCB'nin ^{hem} kendi ilişkileri ^{ni geliştirme} yolunda, ^{hem de} uluslararası düzeydeki yumuşamaya ve dünya barışına katkılarını önemli ölçüde arttırmış bulunmaktadır. İmzalanan Siyasal Belgenin dışında ülkelerimiz arasında Karadenizdeki kıta sahanlığı konusu Hakbirliği ve da çok olumlu bir çözüme bağlanmıştır. Eşitlik ilkesine uygun olarak sorun bir hafta gibi kısa bir süre içinde taraflar arasında olumlu, yapıcı görüşmelerle çözüme ulaşmıştır. Ve bugün ülkelerimiz arasında ki bir anlamda Karadenizin Deniz yatağında dostluk ve barış sınırları oluşmuş bulunmaktadır.

N --- E ^{cevit}, bu konuda kısa sürede varılan başarılı sonucun bütün dünyaya örnek olabilecek bir nitelik taşıdığını kaydetmiş ~~etmiştir~~ ^{miştir}. ~~XXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXX~~ Ecevit, SB gezisi sırasında ekonomik ilişkiler alanında da çok önemli bir adım atıldığını bildirerek, şöyle devam etmiştir

T-ye ~~ilk~~ ^{iki} kez bir başka ülkeyle uzun dönemli bir ticaret anlaşmasına karar vermiştir. Bunun protokolü imzalanmış buluyor. Buna göre, ^{iki} yıllık aşamada yeni bir ticaret anlaşması imzalanmıştır. İlerde bunun daha uzun dönemli olması olasılığı da vardır. Böylelikle sanayi alanında ve tarım alanında yurdumuzda daha sağlıklı bir planlama olanağı ~~hem~~ çıkacağı gibi, aynı zamanda sanayimizin ve tarımımızın

gereksinimleriⁿⁱ de komşumuz SB'den düzenli biçimde, güvenilir biçimde karşılamamız sağlanmış olmaktadır. Bunların başında, önümüzdeki yıldan başlayarak yılda yaklaşık üç milyon ton tutarında petrol gelmektedir. Ayrıca, gübre, gübre hammaddesi, tarım ilaçları ve tarım ~~xxxx~~ ilacı hammadedi, başka kimyevi maddeler~~xx~~ ve makine-~~teknizat~~^{donatım} gibi konularda komşumuz SB'den ithalatımızı düzenli bir şekilde arttırmamız ve artan ihracatımızla bunu dengelememiz olanağı sağlanmıştır. Ayrıca ihracatımızda geleneksel ürünlerin dışına çıkılması, bazı sanayi ürünlerimiz SB'ne giderek artan ölçüde ihraç edilebilmesi olanağı sağlanmıştır."

yöneticileri,
Bu arada SB doğu Anadoludan kendilerine yânenen hayvan ve hayvan ürünleri ihracatını beklediklerini; bunu memnurlukla karşılayacaklarını belirtmişlerdir. Bu, Doğu ve Güneydoğu Anadoludaki hayvancılığı ve hayvanla hayvan ürünleri ihracatını geliştirme politikamıza elverişli bulmaktayız. Bunun Doğu A-lunun kalkınmasına da büyük katkısı olacağına inanıyorum."

→ — Türkiye-Sovyet Ekonomik İşbirliği Karma Komisyonunun Eylül ayında Moskova'da yapacağı toplantıda şimdiye kadar üzerinde durulan sanayi ve enerji projelerinin ele alınacağını ^{bildiren} ~~keşiden~~ başbakan ^{Ecevit} bunun yanı sıra karşılıklı önerilerin de görüşüleceğini ^{aculamıştır} ~~bildirdi~~. Ecevit, bu toplantıdan sonra ekonomik işbirliği konusunda görüşbirliğinin sağlandığından da ileri bir atılım yapılmış olacağını söyledi. SB'nin petro arama konusunda T-yeye teknik yardımda bulunacağını bildiren Ecevit, ayrıca iki ülke arasında halktan halka insani ilişkileri güçlendirecek zengin içerikli bir kültür protokolü imzalandığını açıkladı ^{miştir}. Ecevit, T-ye ile SB'nin, ulaşım ve turizm alanında işbirliğini kararlaştırdıklarını da belirterek, bu konudaki teknik hazırlıkların kısa sürede tamamlanacağını bildirdi. Ecevit şöyle devam etti:

" SB'nin değerli yöneticilerini/ T-yeye karşı ve Türk ulusuna karşı ^{Bağladığımız} büyük bir iyiniyet içinde gördük. ~~Vardığıxxxx~~ anlaşmalar, imzaladığımız belgeler, bu arada özellikle Siyasal Belge ve Kıta Mahanlığı anlaşması bu karşılıklı iyiniyet ve dostluk ilişkilerinin somut

kanıtları arasında yer almaktadır. Her hangi iki ülke arasında en olumlu bağın karşılıklı güven olduğuna öteden beri inanıyorum. TC ile SSCB arasında oluşmuş bunların karşılıklı güven ortamı / bugün vardığımız buyutların ve sonuçların alınmasını sağladığı ve ileriye doğru yeni işbirliği olanakları açtığı gibi, aynı zamanda inanıyorum ki, dünyada , uluslararası alanda da güven ortamının gelişmesine, barış sürecinin etkinleşmesine, yumuşama sürecinin etkinleşmesine ve barışın güçlenmesine önemli bir katkıda bulunacak niteliktedir. "

D --- Devlet bakanı Hikmet Çetin'le SB Planlama bakanı Baybakov tarafından imzalanan ekonomik ve ticari işbirliği protokolü de açıklandı. Bu protokol iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik işbirliğinin ^{geni bir} yön verilerek geliştirilmesini ve uzunvadeli bir nitelik taşımasını öngörüyor. Protokole göre, T-ye ile SB arasındaki ticaret hacmi 1979-1981 yılları arasında şimdiki 2,5 katına yükselecektir. Bu dönem için yakın gelecekte ticaret anlaşması yapılacaktır. ^{tr} SB'nin T-yeye 1979 yılından itibaren yılda 3 milyon ton ham petrolle petrol ürünleri verecektir. ^{tr} Bunun karşılığında ise buğday ve ^{tr} metal alacaktır. Ayrıca, ^{donatılar} SB, T-yeye yaptığı bazı kimyasal ürünleri, makine ve ^{tr} teçhizat ihracatını, T-yede SB'ne yaptığı sanayi ürünleri, yarı-mamül ürünleri ve tüketim malları satışını arttıracaklar. ^{tr} Taraflar karşılıklı ticareti çeşitlendirmeye de çalışacaklar. Protokolda, taraflara ekonomik, sanayi, teknik ve bilimsel işbirliğini geliştirmek; yeni tesisler kurmak için uzun dönemli bir anlaşma imzalanması konusunda kısa sürede öneriler hazırlamak görevi de veriliyor. Protokole, T-ye ile SB'nin, özellikle T-yede petrol ve gaz aramaları konusunda teknik işbirliği, nükleer ve hidroelektrik santraller, prefabrik konut tesisleri, turistik tesisler yapımında Sovyet kuruluşlarının ^{tr} yardım sağlaması öngörüyor. Protokole göre, ^{Devlet Planlama Komisyonu} DPT ile SB DPKomisyonu işbirliği yapacaklar. ^{tr} Bu arada T-ye ^{tr} Karma Ekonomik İşbirliği Komisyonuna bağlı devamlı bir Sekreterye kurulması da aynı protokolle karara bağlandı. ^{tr}